

God begrebs- og datamodellering i det offentlige

5 organisatoriske anbefalinger

August 2018

2018

Introduktion

Data har fået en afgørende betydning i udviklingen af den offentlige sektor og ses i stigende grad som en vigtig ressource. Begrebs- og datamodellering handler om at skabe overblik over og organisere værdifuld forretningsviden i form af organisationens centrale begreber og data.

God modellering og dokumentation af begreber og data er en nødvendig forudsætning for, at data forvaltes på en effektiv måde, og at data nemmere og hurtigere kan bringes i spil i nye sammenhænge, både inden for den enkelte organisation og på tværs af myndigheder samt over for borgere og virksomheder.

I regi af den fællesoffentlige Styregruppe for data og arkitektur er der udarbejdet fem anbefalinger til, hvordan man som organisation kan komme i gang med god begrebs- og datamodellering. De fem anbefalingerne understøttes af en fælles metoderamme med regler, værktøjer, ressourcer og kompetenceudvikling

5 organisatoriske anbefalinger

God begrebs- og datamodellering fordrer, at der er organisatorisk forankring af ansvar, opgaver, kompetencer og ressourcer.

Hvis man som organisation ønsker at arbejde med begreber og datamodeller på en ensartet og struktureret måde anbefales følgende fem tiltag:

1. Betragt begrebs- og datamodeller som forretningskritiske aktiver
2. Placér organisatorisk ansvar for begreber og datamodeller
3. Fastlæg processer, metoder og værktøjer til begrebs- og datamodellering
4. Sikr tilstrækkelige kompetencer og ressourcer til modellering
5. Vedligehold et overblik over organisationens begreber og datamodeller

1. Betragt begrebs- og datamodeller som forretningskritiske aktiver

Der er stor værdi i at kunne beskrive og genbruge forretningsviden, som grundlæggende systematiserer og styrer organisationens data. Der er det vigtigt, at man som organisation træffer beslutning om at organisere denne viden i begrebs- og datamodeller på en struktureret måde og samtidig forpligter sig til at tage ejerskab over begrebsdefinitioner og datamodeller.

Anbefalingen skal ses i lyset af den generelle bevægelse, hvor offentlige myndigheder i stigende grad hjemtager ejerskabet til deres it, og ejerskabet til begreber og data er en væsentlig del heraf.

2. Placér organisatorisk ansvar for begreber og datamodeller

Organisationen bør etablere en klar organisatorisk struktur og ansvarsfordeling for udarbejdelse, vedligehold og udstilling af begrebs- og datamodeller.

3. Fastlæg processer, metoder og værktøjer til begrebs- og datamodellering

I regi af den fællesoffentlige Styregruppe for data og arkitektur er etableret en metoderamme, som frit kan anvendes.

Metoderammen består af:

- **Modelregler:** Der er udarbejdet et sæt fællesoffentlige regler for begrebs- og datamodellering, som beskriver god praksis
- **Værktøjer:** Modelreglerne understøttes med skabeloner, modelleringsværktøjer, vejledninger mv.
- **Ressourcer:** Der findes allerede en række begreber, datamodeller og standarder, som man kan tage udgangspunkt i.

Find mere information her:

<https://arkitektur.digst.dk/metoder/regler-begrebs-og-datamodellering>

4. Sikr tilstrækkelige kompetencer og ressourcer til modellering

Organisationen bør sikre, at der er medarbejdere, som er dedikerede til arbejdet med begrebs- og datamodellering, for at sikre et tilstrækkeligt højt fagligt niveau i begrebs- og datamodelleringen.

Organisationen bør endvidere sikre, at medarbejderne har de rette kompetencer, fx via et af de kurser i modelreglerne som udbydes. Kursusudbydere kan findes her: <https://arkitektur.digst.dk/kompetencer/kurser>.

5. Vedligehold et overblik over organisationens begreber og datamodeller

Organisationen bør vedligeholde et overblik over egne begreber og datamodeller. Dette overblik bør så vidt muligt udstilles offentligt med henblik på deling og genbrug.

Til det formål kan man med fordel anvende det fællesoffentlige katalog over begrebs- og datamodeller:

<https://arkitektur.digst.dk/metoder/regler-begrebs-og-datamodellering/modelkatalog>

FÆLLESOFFENTLIG DIGITAL ARKITEKTUR

Søg efter modeller (gå til forsiden)

Søg efter modelementer (kommer snart)

Om modelkataloget

English

Velkommen til det fællesoffentlige katalog over begrebs- og datamodeller

Her finder du en oversigt over begrebs- og datamodeller udarbejdet i offentligt regi og som er registreret med henblik på videndeling og genbrug. Derudover indeholder dette katalog også oplysninger om en række anerkendte internationale modeller som kan have en bred anvendelse i dansk administrativ og fællesoffentlig kontekst. Anvendelse af Modelreglerne og genbrug af modeller og data gør os i stand til at skabe en fællesoffentlig dataarkitektur og et fælles datagrundlag, hvor vi kan anvende hinandens modeller og de data, de dokumenterer.

Del og genbrug nu!

Indtast søgeord	Søg	Nulstil søgning
-----------------	-----	-----------------

Se hele [modelkataloget](#)

bbr:Bygninger og Boliger (<i>The Central Register of Buildings and Dwellings</i>) Ved realiseringen af BBR 2.0 er der længt vægt på stor genkendelighed mellem datamodellerne i BBR 1.7 og BBR 2.0. Eksempelvis er navnene på
cvr:Det Centrale Virksomhedsregister (<i>The Danish Central Business Register</i>) Model af Virksomhedsdata i CVR
dagi:Danmarks Administrative Grænser (<i>Denmark's Administrative Boundaries</i>) Hvor ligger sognene, hvor går kommunegrænserne og hvor skal vi stemme henne? Det kan du se i grunddataregistret Danmarks Administrative
dar:Danmarks Adresser (<i>Addresses in Denmark</i>) Udstillingsmodel for Adresseregisteret
ejd:Ejendomsbeliggenhed (<i>The Register of Danish Property Locations</i>) Udstillingsmodel for Ejendomsbeliggenhedsregisteret
vur:Ejendomsvurdering (<i>The Danish Register of assessment of property units for housing</i>) Udstillingsmodel for Ejendomsvurdering
er:Ejerfortegnelsen (<i>The Danish Register of Property Owners</i>) Udstillingsmodel af Ejerfortegnelsen, som skal være et nyt autoritativt register over de faktiske ejere af al fast ejendom i Danmark.
gdk:GeoDanmark (<i>The Danish Register of Topographic Basic Data</i>) Udstillingsmodel for GeoDanmark - kommunernes og statens fælles kortlægning
mat:Matrikel (<i>The Danish Cadastre</i>) Udstillingsmodel for Matrikelregisteret
cpr:Person (<i>The Danish Civil Registration System</i>) Personregistrering
st:Stednavne (<i>The Register of Place-Names of Denmark</i>) Udstillingsmodel for registeret Danske Stednavne
Anvendelsesprofil for klassifikation (<i>Application Profile for Classification</i>) Dette dokument definerer en anvendelsesprofil af den internationale standard for simple vidensorganiserende systemer (SKOS) til brug i danske offentlige
Anvendelsesprofil for organisation (<i>Application Profile for Organisation</i>) Dette dokument definerer en anvendelsesprofil med udgangspunkt i Organization Ontology (ORG) og Core Public Organization Vocabulary (CPOV) til
Brugerstyring (<i>User management</i>) Denne begrebsmodel defineres ifm. Referencearkitektur for brugerstyring
Digital selvbetjening (<i>Digital Self-Service</i>) Denne begrebsmodel defineres ifm. Referencearkitektur for selvbetjening

Klik her for at nulstille filtreringen	
Modeltype	ApplicationModel (10)
FORMområde	Bygnings- og Boligregister, BBR (1) ▲
	Virksomheds- og erhvervsregistrering (1)
	Geografisk Informationssystem, GIS (1)
	Danmarks Adresseregister (1)
	Matrikel og ejendomsdannelse (2) ▼
Modelleringsregime	Grunddata (11)
	FODS (4)
	International (30)
Modelleringsniveau	Dissemination (11)
	Cohesion (31)
	Reuse (3)
Datatema	ECON (7) GOVE (2) REGI (8)
	SOCI (2) AGR (1) TECH (13)
INSPIREtema	bu (3) pf (2) au (1) ad (2) sp (2)
	gn (3)
Nøgleord	bygninger (1) boliger (1) skat (1) ▲
	ejendom (3) Virksomheder (1)
	CVR (1) Forretning (1)
	Erhvervsstyrelsen (1)
	kommunegrænser (1) sogne (1)
	afstemning (1) grænser (1) ▼

Fig: Det fællesoffentlige katalog over begrebs- og datamodeller

Derudover bør organisationen dokumentere sine registre og datasæt i det fælles-offentlige datasætkatalog:

<https://data.gov.dk/catalogue/datasets/>

DIGITALISERINGSSTYRELSEN

Datasæt Organisationer Temaer Om

Søg datasæt

F.eks. Miljø

Hele Danmarks metadata

Alle offentlige tilgængelige metadata samlet på et sted.

Åbne data skaber arbejdspladser

Overblik

8 datasæt 1 organisation 13 Temaer

Energi
Energi [ENER]

Internationale spørgsmål
Internationale spørgsmål [INTR]

Landbrug, fiskeri, skovbrug og fødevarer
Landbrug, fiskeri, skovbrug og fødevarer [AGRI]

Miljø
Miljø [ENV]

Øvrige temaer
Alle andre temaer

Økonomi og finanser
Økonomi og finanser [ECON]

Regeringen og den offentlige sektor
Regeringen og den offentlige sektor [GOV]

Regioner og byer
Regioner og byer [REGI]

Retfærdighed, retssystemet og offentlig sikkerhed
Retssystemet og offentlig sikkerhed [JUST]

Sundhed
Sundhed [HEAL]

Transport
Transport [TRAN]

Uddannelse, kultur og sport
Uddannelse, kultur og sport [EDUC]

Videnskab og teknologi
Videnskab og teknologi [TECH]

Fig: Datasætkataloget

Hvad er gevinsterne ved at anvende den fælles metoderamme?

Den fælles metoderamme udstikker fælles retningslinjer for udformning, deling og genbrug af begrebs- og datamodeller i fællesoffentligt regi og bidrager til bedre data og øget deling og genbrug af data.

- God international praksis for modellering:**
 Modelreglerne er en samling af anerkendte og internationalt forankrede metoder til god begrebs- og datamodellering. Ved at følge modelreglerne bliver det nemmere at modellere godt.
- Begreber og data kan nemmere genbruges:**
 Begreber og data er beskrevet mere ensartet på tværs af myndigheder, så det bliver nemmere at genbruge andre myndigheders beskrivelser af begreber og data.
- Sammenhæng fra lovgivning til it-system:**
 Det understøttes at man stringent og effektivt kan komme fra lovgivningens begreber til it-systemets snitflader, hvilket øger kvalitet og effektivitet i den offentlige digitalisering.
- Fælles sprog, kompetenceudvikling og værktøjer:**
 Modellører får et fælles sprog, der fremmer samarbejde, og tiltag til kompetenceudvikling og fælles værktøjer til modellering muliggøres.
- Bedre forberedt på nye muligheder med data:**
 Mulighederne med anvendelse af data er i hastig udvikling, og det er vanskeligt at forudsæ, hvordan offentlige data kan anvendes i fremtiden. Ved at bruge modelreglerne holdes døren åben til fremtiden.

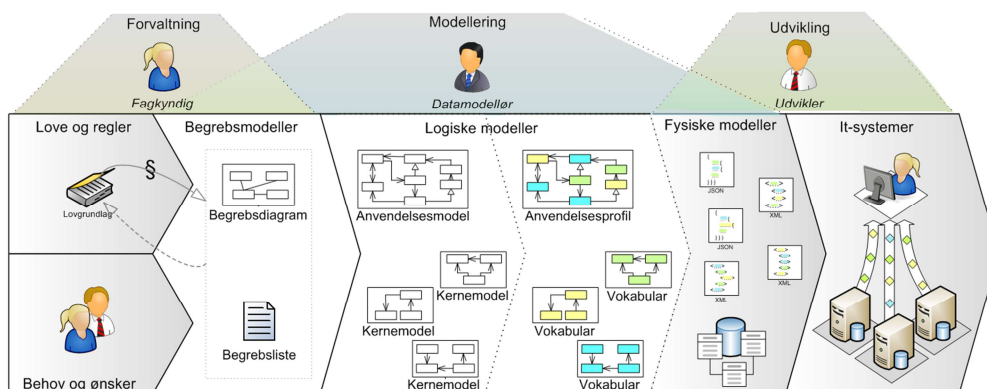

Fig: Sammenhæng mellem modeller med fælles metoderamme

Vil du vide mere?

På dette link kan du finde yderligere information:

<https://arkitektur.digst.dk/metoder/regler-begrebs-og-datamodellering>

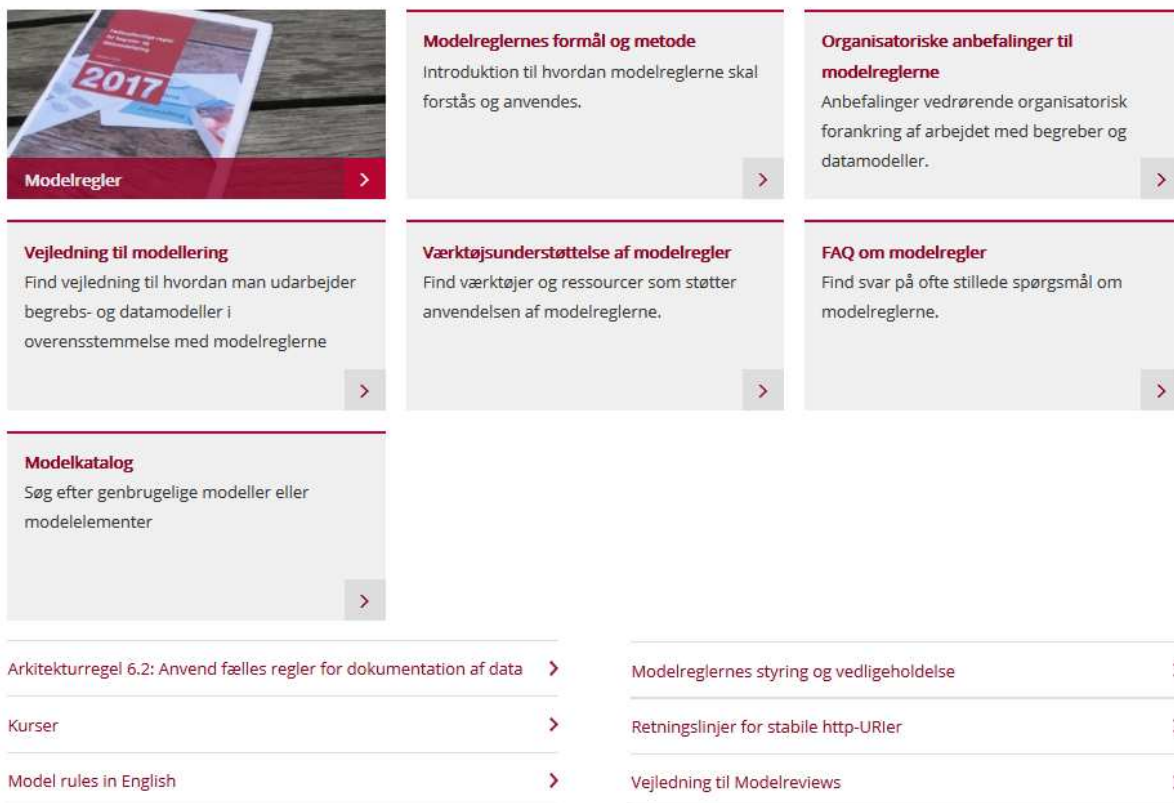
FÆLLESOFFENTLIG DIGITAL ARKITEKTUR

Regler for begrebs- og datamodellering

De fællesoffentlige regler for begrebs- og datamodellering sikrer, at begreber og data beskrives og dokumenteres grundigt, korrekt og genbrugeligt.

Dette er en vigtig forudsætning for, at myndigheder og virksomheder kan hente, forstå og anvende data, som stammer fra andre myndigheder. Modelreglerne bygger på nationale og internationale metoder, standarder og erfaringer.

Ved at anvende modelreglerne opfylder man hvidbogens arkitekturregel 6.2: Anvend fælles regler for dokumentation af data.

Modelregler

Introduktion til hvordan modelreglerne skal forstås og anvendes.

Organisatoriske anbefalinger til modelreglerne

Anbefalinger vedrørende organisatorisk forankring af arbejdet med begreber og datamodeller.

Vejledning til modellering

Find vejledning til hvordan man udarbejder begrebs- og datamodeller i overensstemmelse med modelreglerne

Værktøjsunderstøttelse af modelregler

Find værktøjer og ressourcer som støtter anvendelsen af modelreglerne.

FAQ om modelregler

Find svar på ofte stillede spørgsmål om modelreglerne.

Modelkatalog

Søg efter genbrugelige modeller eller modelementer

Arkitekturregel 6.2: Anvend fælles regler for dokumentation af data

Kurser

Model rules in English

Modelreglernes styring og vedligeholdelse

Retningslinjer for stabile http-URier

Vejledning til Modelreviews

Fig: Hjemmeside for Regler for begrebs- og datamodellering

I regi af den fællesoffentlige Styregruppe for data og arkitektur er der udarbejdet fem anbefalinger til, hvordan man som organisation kan komme i gang med god begrebs- og datamodellering.

arkitektur.digst.dk